

ЩОДО ПРОВАДЖЕННЯ У СПРАВАХ ПРО АДМІНІСТРАТИВНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ В ГАЛУЗІ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

REGARDING PROCEEDINGS IN CASES ON ADMINISTRATIVE OFFENSES IN THE FIELD OF HEALTH PROTECTION OF THE POPULATION

Співак М.В., д.політ.н., доцент,
доцент кафедри публічного управління та адміністрування
Національна академія внутрішніх справ

У статті на підставі аналізу чинного законодавства та наукових позицій окреслено поточні проблеми провадження в справах про адміністративні правопорушення у галузі охорони здоров'я населення. Визначено необхідність оцінювання сучасного стану ефективності функціонування та розвитку системи охорони здоров'я України через призму удосконалення адміністративного законодавства, зокрема положень Кодексу України про адміністративні правопорушення. Наводяться статистичні дані щодо здоров'я населення. Розкриті поняття адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони здоров'я та адміністративного правопорушення в галузі охорони здоров'я.

Наводяться узагальнені дані, що містяться на сайті «Судова влада України» у розділі «Розгляд місцевими загальними судами справ про адміністративні правопорушення (за видами правопорушень)» за правопорушення у галузі охорони здоров'я населення у 2018, 2019 і 2020 роках: кількість справ у провадженні, кількість розглянутих справ, види і кількість накладених стягнень.

Основна думка викладена у публікації базується на двох підходах: за суб'єктом складення адміністративних протоколів та за суб'єктом розгляду справ в галузі охорони здоров'я.

Визначено, що як окремий різновид можна виділити провадження у справах про адміністративні правопорушення, які посягають на охорону здоров'я населення. Під ним слід розуміти сукупність норм, що регулюють процесуальні й адміністративно-деліктні відносини у зазначеній сфері та забезпечують вирішення адміністративних справ, а також запобігання правопорушенням. Адміністративне провадження в галузі охорони здоров'я населення співвідноситься з провадженням у справах про адміністративні правопорушення як особливе й ціле.

Враховуючи загальнотеоретичні напрацювання, а також практику діяльності правозастосовчих органів, зроблено висновок, що група правопорушень в галузі охорони здоров'я характеризуються низькими показниками притягнення до адміністративної відповідальності. Серед причин виділено низькі санкції, що є вкрай не ефективним для практичної реалізації і настання негативних наслідків для правопорушника; багатостадійність і різноманітність підходів до провадження в галузі охорони здоров'я населення; незадовільну реалізацію контрольно-наглядових повноважень у сфері охорони здоров'я; критерій розмежування адміністративних правопорушень, що знаходяться в Кодексі України про адміністративні правопорушення.

Ключові слова: здоров'я населення, охорона здоров'я, правопорушення в галузі охорони здоров'я населення, провадження у справах про адміністративні правопорушення, адміністративна відповідальність.

The article, based on the analysis of current legislation and scientific positions, outlines the current problems of proceedings in cases of administrative offenses in the field of public health protection. The need to assess the current state of the effectiveness of the functioning and development of the health care system of Ukraine through the prism of improving administrative legislation, in particular the provisions of the Code of Ukraine on administrative offenses, was identified. Statistical data on the health of the population are provided. The concepts of administrative responsibility for offenses in the field of health care and administrative offenses in the field of health care are revealed.

Summarized data are provided on the «Judicial Power of Ukraine» website in the section «Consideration by local general courts of cases on administrative offenses (by types of offenses)» for offenses in the field of public health protection in 2018, 2019 and 2020: the number of pending cases, number of considered cases, types and number of fines imposed.

The main opinion expressed in the publication is based on two approaches: by the subject of drawing up administrative protocols and by the subject of consideration of cases in the field of health care.

It was determined that proceedings in cases of administrative offenses that encroach on the protection of public health can be distinguished as a separate type. It should be understood as a set of norms that regulate procedural and administrative-delict relations in the specified area and ensure the resolution of administrative cases, as well as the prevention of offenses. Administrative proceedings in the field of public health protection are related to proceedings in cases of administrative offenses as a separate and whole.

Taking into account general theoretical studies, as well as the practice of law enforcement agencies, it was concluded that a group of offenses in the field of health care are characterized by low rates of administrative liability. Among the reasons, low sanctions are highlighted, which is extremely ineffective for practical implementation and the onset of negative consequences for the offender; multi-stage and variety of approaches to proceedings in the field of public health protection; unsatisfactory implementation of control and supervisory powers in the field of health care; criteria for distinguishing administrative offenses found in the Code of Ukraine on Administrative Offenses.

Key words: public health, health protection, offenses in the field of public health protection, administrative offense proceedings, administrative responsibility.

Постановка проблеми. Бачення системи охорони здоров'я після проведення реформи, реалізації Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір» [1] та представленого проекту стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року [2] підтверджує прагнення держави створити систему охорони здоров'я яка б у повному обсязі задовольнила потреби населення. Але показники поширення захворюваності, санітарно-епідемічна ситуація в країні показують протилежне. У 2020 зафіксовано найнижчу народжуваність за останні 10 років: вона склала 293 457 осіб, в той час коли смертність сягнула 616 835 осіб. Виходячи з даних народжуваності і смертності від Держстату, спостерігається депопуляція: населення України за 10 років скорочу-

валося на 2 257 309 осіб [3]. За результатами 9 місяців 2021 ковід посів в Україні третє місце серед причин смертей – 40 014 померлих. Більше людей у цей період померло лише від серцево-судинних захворювань – 306 127 осіб та від раку – 55 828 осіб. У вересні 2021 в Україні померло від різних хвороб 48 428 людей – практично стільки ж, у вересні 2020, коли загальна смертність складала 48 372 особи [4].

Отже, це питання залишається актуальним нашого сьогодення адже необхідно виділити такі основні його критерії модернізації як організаційно-правове забезпечення державної доктрини охорони здоров'я, зокрема оновлення змісту адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони здоров'я.

Мета статті полягає у тому, щоб на підставі аналізу чинного законодавства та наукових позицій окреслити поточні проблеми провадження в справах про адміністративні правопорушення у галузі охорони здоров'я населення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У цілому питаннями адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони здоров'я займаються чимало науковців та практиків як з юридичного, так і з медичного фаху, серед яких: С. Г. Бойко, Г. І. Вангородська, Л. М. Руснак, А. М. Коваль, О. В. Мотайло, Ю. М. Малігон, Я. Ф. Радич, І. Я. Сенюта, С. Г. Стеценко, Н. А. Сердюк, О. Солдатенко, А. Є. Ярева та багато інших.

Разом із тим, успішна реалізація реформи національної системи охорони здоров'я не є можливою без уваги до всіх її складових, зокрема, до адміністративної відповідальності за правопорушення у цій сфері. Серед іншого, досі не знайшли наукового вирішення проблеми удосконалення провадження в справах про адміністративні правопорушення у сфері охорони здоров'я.

Основні результати дослідження. Найважливіший аспект перебудови механізмів роботи охорони здоров'я пов'язаний з управлінням: роллю, функціями і взаємовідносинами установ, що беруть участь у розробленні і реалізації політики у сфері охорони здоров'я. Загальна трансформація полягає в тому, щоб зосередити увагу перш за все на реформах охорони здоров'я, прискоривши перетворення в наданні послуг, фінансуванні, запровадженні е-медицини, адаптуванні законів до європейських стратегічних дій, запровадженні передових практик академічної медицини, втілення вже існуючих практик лікарських або медичних кодексів як от у США, Франції, Німеччині, Італії а також удосконалення правових засад з питань адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони здоров'я населення. Тому залишається актуальним моніторинг трансформацій у сфері охорони здоров'я та реалізації змін у механізмах цієї сфери.

На захворюваність населення впливають якість навколишнього середовища (забруднення навколишнього середовища виробничими об'єктами, транспортом, забруднення водного басейну, ґрунтів тощо), соціально-економічні чинники (безробіття, рівень доходів та пов'язані з ним можливість отримання своєчасної якісної медичної допомоги і раціональне за структурою харчування тощо), спосіб життя (бідність, психосоціальний стан, фізична активність, професійна діяльність, куріння, алкоголь, наркотики), забезпеченість населення медичною інфраструктурою та кадрами. Нажаль, питання, пов'язані із удосконаленням адміністративної відповідальності за правопорушення в галузі охорони здоров'я не знаходять адекватної підтримки на законодавчому рівні, створюючи тим самим ситуацію, коли наявні алгоритми не діють, а створення нових не пропонується. Найбільш яскраво це спостерігається при детальному розгляді положень Кодексу про адміністративні правопорушення, який сьогодні складно вважати ефективним інструментом протидії адміністративним правопорушенням в галузі охорони здоров'я. Причому це рівною мірою стосується невідповідності вимогам часу як матеріальних, так і процесуальних його норм.

Адміністративна відповідальність за правопорушення в галузі охорони здоров'я – це сукупність адміністративних правовідносин, що виникають у зв'язку із застосуванням уповноваженими органами (посадовими особами) до осіб, які вчинили адміністративний проступок в галузі охорони здоров'я населення, передбачених нормами адміністративного права особливих санкцій – адміністративних стягнень, передбачених КУпАП або в окремому законодавчому акті, які виконані правопорушником, або застосовані уповноваженим органом (посадовою особою) щодо правопорушника. Відтак адміністративне пра-

вопорушення в галузі охорони здоров'я слід розглядати як суспільно небезпечну, шкідливу, протиправну, винну (умисну або необережну) дію чи бездіяльність, що посягає на здоров'я населення та за яку чинним законодавством встановлену адміністративну відповідальність визначену КУпАП або в окремому законодавчому акті [5].

За даними що містяться на сайті «Судова влада України» у розділі «Розгляд місцевими загальними судами справ про адміністративні правопорушення (за видами правопорушень)» за правопорушення у галузі охорони здоров'я населення у 2018 знаходилося в провадженні – 14469 справ. Закінчено провадження у справах у 2018 – 13638 справ. Розглянуто про накладення адміністративного стягнення у 2018 – 6352 справ (попередження – 17, штраф – 6022, громадські роботи – 248, адміністративний арешт – 62, інші види – 3) [6].

У 2019 знаходилося в провадженні 12378 справ, у 2020 – 82676 справ. Закінчено провадження у справах: у 2019 – 11520 справ, у 2020 – 72117 справ.

Розглянуто про накладення адміністративного стягнення у 2019 – 5294 (попередження – 1, штраф – 5066, громадські роботи – 184, адміністративний арешт – 43). У 2020 – 8968 (попередження – 11, штраф – 8707, громадські роботи – 217, адміністративний арешт – 33) [7].

У межах даної публікації доречно навести дані по кількості справ Глави 5 КУпАП, що містяться на сайті «Єдиний державний реєстр судових рішень» до 01.01.2019 та з 01.01.2019 [8,9]. Основні результати вибірки викладені у Таблиці 1.

З огляду на наведені статистичні дані можна зробити висновок, що більшість правопорушень, що містяться у Главі 5 КУпАП не мають практичної реалізації. Чому виникла така ситуація? Тут можливі декілька варіантів. Перший, суспільна шкода кожного окремого адміністративного правопорушення є незначною і тому вони більш поширені у суспільстві, за них встановлена не значна для правопорушника адміністративна відповідальність яка не виконує головну функцію – виховання громадян у дусі високої свідомості і дисципліни, суворого додержання законів України. От наприклад, за виробництво, заготівлю, реалізацію сільськогосподарської продукції, що містить хімічні препарати понад гранично допустимі рівні концентрації (ст. 42-1) передбачений штраф на громадян від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а на посадових осіб – від п'яти до восьми неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Схожа ситуація з відповідальністю за порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів і препаратів (ст. 45-1) – штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [10]. Основна проблема нинішньої ситуації полягає в тому, що до прожиткового мінімуму прив'язані розміри штрафів. З 2021 готувалися зміни в методологію розрахунку штрафів так, щоб цей показник задовольняв потреби людини і не був прив'язаний до прожиткового мінімуму [11]. Однак чи виправить це ситуацію покаже час і досвід. Окрім штрафу, законодавець передбачив застосування до порушників таких видів стягнення як: конфіскацією, громадські роботи, адміністративний арешт. Однак як видно з наведених вище статистичних даних вони застосовуються вкрай рідко.

По-друге, існує ймовірність того, що органи на які покладений обов'язок здійснення провадження у справах про адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я практично не можуть забезпечити його виконання.

У загальному контексті Л. І. Живицька [12], М. М. Стоцька [13], І. О. Панов [14] визначили наступні стадії в адміністративно-деліктному провадженні: порушення справи: а) встановлення ознак правопорушення;

Таблиця 1

Назва статті	Справи про адміністративні правопорушення до 01.01.2019	Справи про адміністративні правопорушення з 01.01.2019
Стаття 42. Порушення санітарних норм	30	5
Стаття 42-1. Виробництво, заготівля, реалізація сільськогосподарської продукції, що містить хімічні препарати понад гранично допустимі рівні концентрації	0	3
Стаття 42-2. Заготівля, переробка або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції	4	0
Стаття 42-4. Порушення встановленого порядку реалізації (відпуску) лікарських засобів	125810	6
Стаття 44. Незаконні виробництво, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів або психотропних речовин без мети збуту в невеликих розмірах	43833	27599
Стаття 44-1. Ухилення від медичного огляду чи медичного обстеження	450	113
Стаття 44-2. Порушення обмежень, встановлених для медичних і фармацевтичних працівників під час здійснення ними професійної діяльності	1	28
Стаття 44-3. Порушення правил щодо карантину людей	–	151247
Стаття 45. Ухилення від обстеження і профілактичного лікування осіб, хворих на венеричну хворобу	0	1
Стаття 45-1. Порушення встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів і препаратів	2	0
Стаття 46. Умисне приховування джерела зараження венеричною хворобою	1	3
Стаття 46-1. Порушення вимог режиму радіаційної безпеки в місцевостях, що зазнали радіоактивного забруднення	5058	2962
Стаття 46-2. Порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством)	2	0

б) доставлення правопорушника; в) встановлення особи правопорушника; г) прийняття рішення про порушення справи; д) оформлення рішення про порушення справи; адміністративне розслідування: а) збирання доказів; б) процесуальне оформлення результатів розслідування; в) направлення матеріалів для розгляду за підвідомчістю; розгляд справи: а) підготовка справи до розгляду і заслуховування; б) заслуховування справи; винесення постанови: а) прийняття постанови; б) доведення постанови до відом; перегляд постанови: а) оскарження, опротестування постанови; б) перевірка законності постанови; в) винесення рішення; г) реалізація рішення; виконання постанови: а) звернення постанови до виконання; б) безпосереднє виконання.

У питанні про стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення досі відсутня узгоджена позиція щодо кількості та назви стадій: різні вчені виділяють різну кількість стадій провадження, по-різному їх називаючи та розуміючи їхню сутність. Не існує окремого підходу і до проваджень в галузі охорони здоров'я населення.

Законодавець теж не має чітко визначеного уніфікованого підходу. Практично, ми виходимо з позиції особливостей провадження за суб'єктом уповноваженим здійснювати провадження і за самою статтею КУпАП, її особливостями і специфікою. Так, органи національної поліції користуються наказом МВС від 06.11.2015 № 1376 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції» [15].

Наприклад, механізм складання протоколів про військові адміністративні правопорушення щодо військовослужбовців Збройних Сил України та Державної спеціальної служби транспорту, військовозобов'язаних та резервістів під час проходження зборів у Збройних Силах України та Державній спеціальній службі транспорту, які вчинили військові адміністративні правопорушення, передбачені главою 13-Б «Військові адміністративні правопорушення» Кодексу України про адміністративні правопорушення, надсилання до районних, районних у місті, міських, міськрайонних судів протоколів та інших матеріалів про військові адміністративні правопорушення визначені наказом МОУ від 23.10.2021 № 329 «Про затвердження Інструкції зі складання протоколів та оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення» [16]. Відповідно до статті 164, статей 254–257 Кодексу України про адміністративні правопорушення, з метою посилення державного контролю за дотриманням суб'єктами господарювання вимог законодавства в сфері охорони здоров'я та дотримання повноваженими посадовими особами Міністерства охорони здоров'я України законодавства при оформленні ними матеріалів про адміністративні правопорушення застосовуються положення наказу МОЗ від 22.05.2020 № 1241 «Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення уповноваженими посадовими особами Міністерства охорони здоров'я України» [17]. Цікавим є те, що наказ визначає порядок оформлення справи про адміністративне правопорушення та надсилання її до суду.

Так, протокол, не пізніше наступного робочого дня з дня його складання, реєструється уповноваженою особою у журналі реєстрації протоколів про адміністративні правопорушення, сторінки якого повинні бути прошнуровані, пронумеровані та скріплені печаткою. Складений протокол та інші матеріали, що підтверджують факт вчинення адміністративного правопорушення, формуються уповноваженою особою у справу про адміністративне правопорушення протягом 10 робочих днів з дня складання протоколу. У справі оформляється титульний аркуш, на зворотному боці якого заповнюється опис документів, що містяться у справі за формою згідно вимог. Оригінал справи разом із супровідним листом у триденний строк з моменту її складання надсилається до районного, районного у місті, міського, міськрайонного суду за місцем вчинення адміністративного правопорушення. Супровідний лист містить клопотання про направлення до МОЗ копії судового рішення у справі. Копія справи протягом трьох років зберігається в МОЗ разом з ліцензійною справою. До цієї справи в подальшому додаються копії судових рішень у справі, а також інші документи та матеріали, пов'язані з розглядом цієї справи в суді. Після отримання відомостей про прийняте судом рішення у справі про адміністративне правопорушення до журналу реєстрації протоколів про адміністративні правопорушення вносяться відомості про результати розгляду справ. Управління ліцензування та контролю якості надання медичної допомоги веде облік адміністративних правопорушень, який містить перелік обов'язкової інформації, що вноситься до обліку адміністративних правопорушень [17].

Також підхід за суб'єктом складання адміністративних протоколів дає нам можливість зробити вибірку: органи Національної поліції мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення за (частини третя і четверта статті 42-4) (частина перша статті 44, стаття 44-1, частина перша статті 44-3, статті 46-1, 46-2; органи охорони здоров'я (частина перша статті 44-3, статті 45, 46, 46-2, стаття 183 – щодо завідомо неправдивого виклику швидкої медичної допомоги); центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державного контролю за додержанням законодавства про захист прав споживачів (статті 42-2); органів державної санітарно-епідеміологічної служби (статті 42-1, 42-2, частина перша статті 44-3, стаття 188-22); центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері безпечності та окремих показників якості харчових продуктів, центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини, уповноважених підрозділів ветеринарної міліції (статті 42-1, 42-2, 107, 166-22, 188-22); лабораторій радіаційного контролю міністерств і відомств України, організацій споживчої кооперації (стаття 42-2); органів управління Військової служби правопорядку у Збройних Силах України (про правопорушення, вчинені військовослужбовцями, військовозобов'язаними та резервістами під час проходження зборів, а також працівниками Збройних Сил України під час виконання ними службових обов'язків, – стаття 44, 172-20); посадові особи, уповноважені на те виконавчими комітетами (а у населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчими органами, що виконують їх повноваження) сільських, селищних, міських рад (статті 44-3, частина перша статті 106-1, статті 106-2, статті 154, стаття 175-1).

За суб'єктом розгляду справ: адміністративні комісії при виконавчих органах міських рад розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями 45, 46, статтею 175-1 (за порушення, вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради); виконавчі комітети (а в населених пунктах, де не створено виконавчих комітетів, – виконавчі органи, що виконують їх повноваження) сільських, селищних,

міських рад розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені частиною другою статті 44-3, статтею 175-1 (за порушення, вчинені у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради); судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів розглядають справи про адміністративні правопорушення, передбачені 42-1, 42-2, частинами третьою та четвертою статті 42-4, частиною першою статті 44, статтею 44-1, частиною першою статті 44-3, статтями 46-1, 46-2 та ін. визначеними у ст.221 КУпАП; органи Національної поліції розглядають справи про такі адміністративні правопорушення: частина перша статті 44, частина друга статті 106-1, стаття 175-1 (за винятком порушень, вчинених у місцях, заборонених рішенням відповідної сільської, селищної, міської ради); Органи державної санітарно-епідеміологічної служби розглядають справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням санітарних норм (стаття 42), а також про адміністративні правопорушення, передбачені частиною п'ятою статті 41, частиною другою статті 44-3, статтями 78, 80 – 83, 90-1, 95, 167, 168-1, 170 (коли вони є порушеннями санітарних норм), та статтею 188-11; лікарі-гігієністи, лікарі-епідеміологи органів державної санітарно-епідеміологічної служби – щодо адміністративних правопорушень, передбачених частиною п'ятою статті 41, а також статтею 42, частиною другою статті 44-3, статтями 78, 80 – 83, 95, 167, 168-1, 170 (коли вони є порушеннями санітарних норм); центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері контролю якості та безпеки лікарських засобів, розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням обмежень, встановлених для медичних і фармацевтичних працівників під час здійснення ними професійної діяльності (стаття 44-2), з порушенням встановленого порядку взяття, переробки, зберігання, реалізації і застосування донорської крові та (або) її компонентів і препаратів (стаття 45-1), з реалізацією (відпуском) лікарських засобів в аптечних закладах без рецепта у заборонених законодавством випадках (частини перша та друга статті 42-4), з недодержанням вимог стандартів, норм, правил і технічних умов під час виробництва, зберігання, транспортування, реалізації чи використання лікарських засобів (статті 167, 168-1, 170), а також з невиконанням законних вимог посадових осіб центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері контролю якості та безпеки лікарських засобів (стаття 188-10) [11].

По-третє, низькі показники можна також пояснити тим, що ймовірно, органи, які мають право складати протоколи про адміністративні правопорушення в галузі охорони здоров'я населення повністю або частково позбавлені права здійснення нагляду (контролю) або мають обмеження щодо проведення позапланових перевірок в багатьох сферах, які можуть впливати на безпеку життя і здоров'я населення, навколишнє природне середовище тощо. Хоча у такому контексті слід наголосити на тому, що з 84 сфер державного нагляду (контролю) Урядом затверджено критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) у 74 сферах державного нагляду (контролю) де «життя та здоров'я людини» відповідно до форм визначення ризиків настання негативних наслідків є ціллілю державного нагляду (контролю) [18].

По-четверте, ставить під сумнів виділення такої групи правопорушень взагалі. Насправді через значну кількість проблем, що супроводжують згаданий вид провадження, вирішення завдань часто зводиться до формалізму. Насамперед це стосується невдало проведеного критерію розмежування адміністративних правопорушень. Як наслідок, адміністративні правопорушення, що мають спільний об'єкт – охорона здоров'я, знаходяться в інших главах

КУпАП. Ці статті прямо або опосередковано пов'язані з охороною здоров'я. Наприклад [11]:

- Глава 7 КУпАП: 78, 79, 79-2, 80, 81, 82, 82-1, 82-2, 82-3, 82-4, 82-5, 82-6, 82-8, 83, 90-1, 91-3;
- Глава 8 КУпАП: 95;
- Глава 9 КУпАП: 106, 106-1, 106-2, 107;
- Глава 11 КУпАП: 154;
- Глава 12 КУпАП: 156, 156-1, 156-2, 156-3, 159, 165-4, 165-5, 166-22, 166-25;
- Глава 13 КУпАП: 167, 168-2;
- Глава 13-А КУпАП: 172-7;
- Глава 13 Б КУпАП: 172-19, 172-20;
- Глава 14 КУпАП: 173-2, 173-4, 175, 175-1, 176, 177, 177-2, 178, 179, 180, 181-1, 182;
- Глава 15 КУпАП: 188, 188-2, 188-5, 188-8, 188-10, 188-11, 188-16, 188-18, 188-22, 195-3, 195-4.

Однак, на нашу думку об'єднання перелічених правопорушень в одну главу Кодексу вдається не можливим і не доцільним, так як у майбутньому можуть виникати нові види правопорушень які прямо чи опосередковано будуть пов'язані зі здоров'ям людини. Здоров'я не має чітких меж, оскільки існують різні перехідні стани [19, с.83]. Загальнотеоретична характеристика дозволяє визначити конкретні види відповідних правопорушень, розкрити їх поняття, охарактеризувати істотні ознаки, які відображають сутність і зміст таких правопорушень, з'ясувати специфічні особливості, спільні та відмінні риси, а також їх нормативне закріплення.

Іншими словами слід говорити про оновлення об'єкта адміністративного правопорушення в галузі охорони здоров'я населення, суб'єкта проступку, ступеня суспільної небезпеки, характеру шкоди, складу адміністративного правопорушення, що становить собою сукупність головних, визначальних ознак, які виділені законодавцем

як типові, необхідні і водночас достатні для притягнення особи до юридичної відповідальності.

Висновок. Варто зазначити, в умовах динамічного розвитку адміністративного законодавства багато суспільних явищ і процесів характеризуються складністю їх сприйняття. Проблематика адміністративних правопорушень є однією зі складних тем в адміністративно-правовій науці, тому відбувається постійна дискусія щодо юридичної природи цієї категорії. Ускладнює ситуацію багатоаспектність і різноманітність підходів до поняття «здоров'я населення» і його загальні та спеціальні показники, що постійно у динаміці.

Як окремий різновид можна виділити провадження у справах про адміністративні правопорушення, які посягають на охорону здоров'я населення. Під ним слід розуміти сукупність норм, що регулюють процесуальні й адміністративно-деліктні відносини у зазначеній сфері та забезпечують вирішення адміністративних справ, а також запобігання правопорушенням. Адміністративне провадження в галузі охорони здоров'я населення співвідноситься з провадженням у справах про адміністративні правопорушення як особливе й ціле. Враховуючи загальнотеоретичні напрацювання, а також практику діяльності правозастосовчих органів група правопорушень в галузі охорони здоров'я характеризуються низькими показниками притягнення до адміністративної відповідальності. Серед причин можна виділити низькі санкції, що є вкрай не ефективним для практичної реалізації і настання негативних наслідків для правопорушника; багатостадійність і різноманітність підходів до провадження в галузі охорони здоров'я населення; незадовільну реалізацію контролю-наглядових повноважень у сфері охорони здоров'я; критерій розмежування адміністративних правопорушень, що знаходяться в КУпАП.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про схвалення Концепції Загальнодержавної програми «Здоров'я 2020: український вимір». URL: <https://www.kmu.gov.ua/pras/244717787> (дата звернення: 25.09.22).
2. Представлено проект стратегії розвитку системи охорони здоров'я до 2030 року. Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. Оpubліковано 20.01.2022. URL: <https://www.dls.gov.ua/news/%D0%> (дата звернення: 24.09.22).
3. Смертність в Україні. Оpendатобот. URL: <https://opendatobot.ua/open/death-statistics> (дата звернення: 23.09.22).
4. Ковід посідає третє місце серед причин смертності. 25 листопада 2021. Оpendатобот. URL: <https://opendatobot.ua/analytics/death-in-september-2021> (дата звернення: 23.09.22).
5. Співак М.В. Правове регулювання адміністративної відповідальності в галузі охорони здоров'я населення : автореферат дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07-адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право. Київ, 2010, 16 с.
6. Аналітичні таблиці щодо стану здійснення правосуддя за 2019 рік. Судова влада України. URL: https://court.gov.ua/inshesudova_statystyka/an_alit_tabl_19 (дата звернення: 22.08.22).
7. Аналітичні таблиці щодо стану здійснення правосуддя за 2020 рік. Судова влада України. URL: https://court.gov.ua/inshesudova_statystyka/tabli_2020 (дата звернення: 22.08.22).
8. Єдиний державний реєстр судових рішень. Справи про адміністративні правопорушення до 01.01.2019. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 22.08.22).
9. Єдиний державний реєстр судових рішень. Справи про адміністративні правопорушення з 01.01.2019. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/> (дата звернення: 23.08.22).
10. Розмір штрафів в Україні не буде прив'язаний до прожиткового мінімуму. Інтерфакс-Україна. 25.10.2021. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/775360.html> (дата звернення: 24.08.22).
11. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Кодекс України, Закон, Кодекс № 8073-Х від 07.12.1984. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення: 28.08.22).
12. Живицька Л. І. Стадії провадження справ про адміністративні правопорушення при їх розгляді різними державними органами. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. 2012. № 6. С. 161-167
13. Стоцька М. М. Стадії провадження у справах про адміністративне правопорушення. Право і Безпека. 2005. Т. 4, № 3. С. 89-91.
14. Панов І. О. Дії юрисдикційного характеру, що виконуються дільничним інспектором міліції на підготовчій стадії провадження в справах про адміністративні правопорушення. Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ. 2005. Вип. 29. С. 46-52.
15. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах поліції. Наказ, Інструкція. Наказ МВС від 06.11.2015 № 1376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1496-15#Text> (дата звернення: 28.09.22).
16. Про затвердження Інструкції зі складання протоколів та оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення. Наказ, Інструкція. Наказ від 23.10.2021 № 329. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1622-21#Text> (дата звернення: 28.09.22).
17. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення уповноваженими посадовими особами Міністерства охорони здоров'я України. Наказ, інструкція. Наказ від 22.05.2020 № 1241. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0884-20#Text> (дата звернення: 28.09.22).
18. Інформація про затверджені Урядом критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності суб'єктів господарювання, розроблені органами державного нагляду (контролю) у віднесених до їх відання сферах на виконання вимог постанови Кабінету Міністрів України № 342 від 10.05.2018. Державна регуляторна служба України. Публікація від 01.06.2022. URL: https://www.drs.gov.ua/state_supervision/informatsiya-pro-zatverdzeni-uryadom- (дата звернення: 29.09.22).
19. Співак М.В. Еволюція поглядів на поняття «здоров'я» та його захист в адміністративному законодавстві деяких країн світу. Підприємство, господарство і право. 2009. № 5. С.80-83.